Paweł Rajba <u>pawel@cs.uni.wroc.pl</u> <u>http://pawel.ii.uni.wroc.pl/</u>

JavaScript

Agenda

- Wprowadzenie
- Osadzanie JavaScript
- Podstawy języka, typy danych
- Przegląd obiektów
- Konwersja typów
- Zmienne i stałe, predefiniowane stałe
- Operatory, instrukcje sterujące, wyjątki
- Funkcje, obiekty
- Interakcja z przeglądarką i DOM

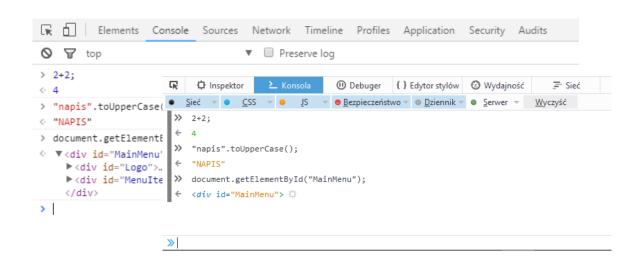
- Obiektowy język skryptowy
- Posiada podstawowe typy danych, wyrażenia i struktury kontrolne
- Osadzony w np. przeglądarce, może mieć dostęp do dodatkowych elementów (np. DOM)
- Wykonywany
  - Po stronie klienta (np. przeglądarka)
  - Po stronie serwera (np. node.js)
- Drugie życie dzięki AJAX i Web 2.0

- Realizuje standard ECMA-262
  - Specyfikacja:
     http://www.ecma-international.org/publications/standards/Ecma-262.htm
  - ECMA jest również standardem ISO-16262
- Najnowsza wersja stabilna: 7 (czerwiec 2016)
  - Historia na stronach Wikipedii: https://en.wikipedia.org/wiki/ECMAScript
- Wsparcie w przeglądarkach
  - http://kangax.github.io/compat-table/es6/
- Wersje JavaScript w Mozilla
  - Najnowsza 1.8.5 https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/New_in_JavaScript

- Silniki JavaScript (JS Engines)
  - V8: Google Chrome, node.js
  - SpiderMonkey: Firefox
  - Chakra: Microsoft Edge
  - Carakan: Opera
- Powyższe silniki są kompilowane (JIT)
  - Mnóstwo porównań, które szybsze: http://developers.redhat.com/blog/2016/05/31/javascript-engine-performance-comparison-v8-charkra-chakra-core/
- Są też interpretery
  - Znacznie wolniejsze
  - Teraz już raczej nieużywane produkcyjnie

- Benchmarki
  - Kraken Benchmark
    - http://krakenbenchmark.mozilla.org/
  - JetStream
    - http://browserbench.org/JetStream/
  - FishIE Tank
    - http://www.fishgl.com/
  - Test Drive
    - https://developer.microsoft.com/en-us/microsoft-edge/testdrive/?o=1
  - GUIMark 2
    - http://www.craftymind.com/guimark2/
  - WebGL Aquarium:
    - http://webglsamples.org/

- Narzędzia
  - Konsole w:
    - Chrome
    - Firefox
  - Online
    - Z bardziej popularnych:
      - http://codepen.io/
      - https://jsfiddle.net/
      - https://jsbin.com/
    - Zestawienie:
      - https://www.sitepoint.com/7-code-playgrounds/

- DEMO
  - Odpalamy JSBin
  - Wklejamy
    - HTML

Osadzanie JavaScript

Węwnątrz dokumentu HTML

```
<SCRIPT language="javascript" type="text/javascript">
<!-
...tutaj umieszczamy skrypt...
//-->
</SCRIPT>
```

Dołączenie zewnętrznego pliku

```
<SCRIPT language="javascript" type="text/javascript"
src="skrypt.js"></SCRIPT>
```

Wewnątrz znaczników:

```
<A href="javascript:void(0)">Tu klikać</A>
```

Osadzanie JavaScript

- Gdzie umieszczać?
  - W nagłówku
  - W treści dokumentu (początek? koniec?)
- Zdarzenia
  - window.onload
  - \$(document).ready()

http://stackoverflow.com/questions/3698200/window-onload-vs-document-ready

- Unobtrusive JavaScript
  - Analogia do CSS
- Bundling and minification
  - https://jscompress.com/

Na dobry początek ©

... i wyjaśnienie:

http://www.2ality.com/2012/01/object-plus-object.html

Podstawy

- Komentarze
  - Tak jak w innych językach podobnych do języka C // komentarz jednowierszowy
     /* komentarz blokowy */

Typy danych

- Proste (primitives)
  - Boolean: true, false
  - null vs. undefined
  - Number
  - String
    - W apostrofach lub cudzysłowach
    - Znaki specjalne (np. \n, \t, \", \\)
  - Symbol
    - https://hacks.mozilla.org/2015/06/es6-in-depth-symbols/
- Obiekty: Object

Typy danych

- Sprawdzanie typów
  - typeof zmienna
  - zmienna instanceof typ
- Rekomendacja
  - Use instanceof
    - for custom types and complex built in types
  - Use typeof
    - for simple built in types
- Dobre wyjaśnienie
  - http://stackoverflow.com/questions/899574/which-is-best-to-use-typeof-or-instanceof

```
var ClassFirst = function () {};
var ClassSecond = function () {};
var instance = new ClassFirst();
typeof instance; // object
typeof instance == 'ClassFirst'; //false
instance instanceof Object; //true
instance instanceof ClassFirst; //true
instance instanceof ClassSecond; //false
```

Przegląd obiektów

- Array
- Map
- Boolean
- Date
- Math
- String
- RegExp

Przegląd obiektów: Array

- Tworzenie tablic:
  - konstruktor Array

```
t = new Array()
t = new Array(10)
t = new Array("A", " B", "C")
```

literał

```
t = ["Zebra", "Ryjówka", "Tygrys"]
```

- Właściwości
  - length liczba elementów w tablicy

Przegląd obiektów: Array

- Wybrane metody
  - concat(t1, t2, ..., tN)
  - join(separator)
  - reverse()
  - sort([funkcja_porownujaca])
  - pop()
    - usuwa i zwraca ostatni element tablicy
  - push(elem1,...,elemN)
    - wstawia elementy na koniec tablicy i zwraca nowy rozmiar

Przegląd obiektów: Map

```
var sayings = new Map();
    sayings.set("dog", "woof");
    sayings.set("cat", "meow");
    sayings.set("elephant", "toot");
    sayings.size; // 3
    sayings.get("fox"); // undefined
    sayings.has("bird"); // false
    sayings.delete("dog");
    sayings.has("dog"); // false
10
    for (var [key, value] of sayings) {
11
      console.log(key + " goes " + value);
12
13
    // "cat goes meow"
14
    // "elephant goes toot"
15
16
    sayings.clear();
17
    sayings.size; // 0
```

Przegląd obiektów: Boolean

- Konstruktor
  - Boolean(wartość)
  - Nie mylić literałów true i false z obiektami
  - Przykład

```
x = new Boolean(false);
if(x) // warunek jest prawdziwy
x = false;
if(x) // warunek jest falszywy
```

- Metody
  - toString()
    - zwraca wartość przechowaną w obiekcie

Przegląd obiektów: Date

- Konstruktor
  - new Date()
  - new Date (milliseconds)
  - new Date(dateString)
  - new Date(yr_num, mo_num, day_num
    [, hr_num, min_num, sec_num, ms_num])
- Uwagi:
  - numer roku powinien być 4 cyfrowy
  - miesiące: o=styczeń 11=grudzień
  - dni tygodnia: o=niedziela 6=sobota
  - milisekundy podajemy od 1.1.1970, oo:oo:oo

Przegląd obiektów: Date

Uwaga z formatem roku:

```
d = new Date(04,02,20)
alert(d.getYear()) // 4
alert(d.getFullYear()) // 1904
alert(d.getMonth()) // 2

d = new Date(2004,07,14)
alert(d.getFullYear()) // 2004
alert(d.getYear()) // 104
alert(Date.parse(2004,07,14) // 1092434400000
alert(d.getTime()) // 1092434400000
d = new Date(104,02,20)
alert(d.getYear()) // -1796
alert(d.getFullYear()) // 104
```

Przegląd obiektów: Math

Stałe

- E stała Eulera, liczba e, podstawa log naturalnego ok. 2.718
- LN2 logarytm naturalny z 2, ok. o.693
- LN10 logarytm naturalny z 10, ok. 2.302
- LOG2E logarytm dwójkowy z E ok. 1.442
- LOG10E logarytm dziesiętny z E ok. 0.434
- PI liczba pi, ok. 3.14159
- SQRT1_2 pierwiastek kwadratowy z ½; to samo co 1 przez pierwiastek kwadratowy z 2, ok. o.707
- SQRT2 pierwiastek kwadratowy z 2, ok. 1.414

Przegląd obiektów: Math

- Wybrane metody
  - abs(x)
  - acos(x)
  - asin(x)
  - atan(x)
  - cos(x)
  - exp(x)
  - ceil(x)
  - floor(x)

- log(x)
- max(x,y)
- min(x,y)
- pow(x,y)
- random()
- round(x)
- sin(x)
- sqrt(x)
- tan(x)

Przegląd obiektów: String

- Właściwości
  - length
- Metody
  - charAt(index), charCodeAt(index)
    - Uwaga: numeracja od o
  - concat(s1, s2, ..., sN)
  - fromCharCode(k1, k2, ...,kN)
    - String.fromCharCode(65,66,67) // "ABC"
  - indexOf(szukany[, od]), lastIndexOf(szukany[, od])
  - split([separator][, limit])
  - substr(start[, długość]), substring(start, end)

- Literał
  - re = /wzorzec/flagi
  - re = /ab+c/i
- Konstruktor
  - re = new RegExp("wzorzec"[, "flagi"])
  - re = new RegExp("\\w+")
  - re = /\w+/

- Właściwości
  - global
    - czy tylko pierwsze wystąpiene, czy wszystkie dopasowania
    - flaga g
  - ignoreCase
    - flaga i
  - multiline
    - rozpatruje każdy wiersz osobno
    - flaga m
  - lastIndex
    - miejsce od którego będzie kolejne wyszukiwanie
    - ma sens z opcją global

- Metody
  - exec(napis)
    - sprawdza, czy napis dopasowuje się do wzorca i zwraca tablicę
  - test(napis)
    - to samo co exec, tylko zwraca true lub false

- Przykłady
  - re = new RegExp("ala+","ig");
  - re.exec("ala ma kota ala")
  - re.lastIndex
  - re.exec("ala ma kota ala")
  - re.lastIndex
  - /a{5}/ig.exec("aaaaaaaa")
  - /a{5,10}/ig.exec("aaaaaaaa")

- Przykłady
  - re = /ab*/ig;
  - t = re.exec("abbadona");
  - alert(t);
  - /^Kasia/.exec("Ala\nKasia")
  - /^Kasia/m.exec("Ala\nKasia")
  - myRe=/d(b+)(d)/ig;myArray = myRe.exec("cdbBdbsbz");// ["dbBd", "bB", "d"]

Konwersja typów

- JavaScript jest językiem typowanym dynamicznie
- Nie deklarujemy typów, a w razie potrzeby dokonywane są odpowiednie konwersje
- Przykład

```
var zmienna = 69;
zmienna = "nowa wartość" // nie będzie błędu
x = "x = "+40; // zwraca "x = 40"
y = "69"-9; // zwraca 60
z = "69"+9; // zwraca 699
```

Zmienne i stałe

- Deklaracje zmiennych
  - przez przypisanie wartości: x=5
  - znaczenie var vs. let
    - var: zasięg do końca bieżącej funkcji
    - let: zasięg do końca najbliższego bloku
      - http://stackoverflow.com/questions/762011/let-keyword-vs-varkeyword-in-javascript
- Deklaracja stałych
  - stała nie może zmieniać wartości lub być przedeklarowana
  - Przykład:
    - const wroclaw = "071";

Zmienne i stałe

- Mechanizm "hoisting"
  - Dostęp do zmiennych przed ich deklaracją
  - Nie dotyczy, gdy użyto let
  - Wartość undefined

Predefiniowane stałe

- Infinity stała reprezentująca nieskończoność
  - Infinity jest większa od każdej liczby
  - Infinity jest mniejsza od każdej liczby
  - Infinity zachowuje się operacjach matematycznych podobnie do nieskończoności
- var wartosc = Infinity;
  - alert(isFinite(wartosc));
  - alert(isFinite(23444));
- NaN nie-liczba

Operatory

```
Przypisania: =, +=, -=, /=, %=
 x = 7; x += 4; x %= 10;
Porównania: ==, ===, !==, !=, <=, <, >, >=
 4=='4'; 3==='3'; 3!=="3"; 3<10;
Arytmetyczne: ++, --, %
 x++; --x; x%4;
Bitowe: &, |, ^, ~, <<, >>, >>>
 15 & 9 // 9; 15 ^ 9 // 6; 9 << 2 //
 36;
Logiczne: &&, ||, !
 true && false; !false
```

Operatory

```
Operator łączenia napisów: +
"Paweł "+"Rajba"==="Paweł Rajba"
Operator warunkowy: ?:
    status = (wiek>=18) ? "pełnoletni" : "dziecko";
Operator przecinek - stosowany głównie w for for (var i=0, j=9; i<=9; i++, j--) { ...</p>

    Operator in – sprawdza, czy obiekt ma szukaną

  własność
  auta=new Array("Volvo", "Audi",
  "Mercedes);
  0 in auta; 4 in auta; PI in Math;

    Operator void – wymusza obliczenie wyrażenia bez

  zwracania wartości
  <a href="javascript:void(0)">Click</A>
```

Instrukcje sterujące

- Warunkowe: if, switch
- Pętle

```
for (var i=0; i<10; ++i) { ... }
do { ... } while (warunek)
while (warunek) { ... }
for .. in
tablica = [ ,"Ala","Basia","Małgosia"];
delete tablica[2];
for ( zm in tablica ) {
   alert( tablica[zm] );
}</pre>
```

Instrukcje sterujące

Instrukcja with

```
var a, x, y;
var r=10
with (Math) {
   a = PI * r * r;
   x = r * cos(PI);
   y = r * sin(PI/2);
}
```

Wyjątki

Obsługa wyjątków: throw i try..catch

```
function getMonthName(mo) {
      mo = mo - 1; // Adjust month number for array index (1 = Jan, 12 = Dec)
      var months = ["Jan", "Feb", "Mar", "Apr", "May", "Jun", "Jul",
                     "Aug", "Sep", "Oct", "Nov", "Dec"];
     if (months[mo]) {
        return months[mo];
     } else {
        throw "InvalidMonthNo"; //throw keyword is used here
9
10
11
    try { // statements to try
12
      monthName = getMonthName(myMonth); // function could throw exception
13
14
    catch (e) {
      monthName = "unknown";
      logMyErrors(e); // pass exception object to error handler -> your own function
17
```

- Każda funkcja jest obiektem
- Nie ma przeciążania funkcji
- Jest wspierana rekurencja
- Funkcje również obowiązuje hoisting

Deklaracja

```
var squareF = function (x) { return x*x; };
  function map(f,a) {
      var result=new Array;
      for (var i = 0; i \stackrel{!}{=} a.length; i++)
      result[i] = f(a[i]);
      return result;
Wywołanie
  • square (2) \rightarrow 4
  • squareF(2) \rightarrow 4
  (function(x) {return x*x;}) (argument);
  map(function(x) {return x*x*x}, [0, 1, 2, 5, 10]);
    // zwróci [0, 1, 8, 125, 1000].
```

function square(x) { return x*x; }

- Arrow functions
  - Czyli lambda wyrażenia
- Przykład:

```
function multiply(multiplier, ...theArgs) {
   return theArgs.map(x => multiplier * x);
}
var arr = multiply(2, 1, 2, 3);
```

- Parametry
  - Dodatkowe parametry są ignorowane

```
• add(a,b) \{...\} add(1,2,3) \rightarrow 3 (OK!)
```

- Dla brakujących przypisywane jest undefined
- Obiekty przekazywane przez referencję, typy proste przez wartość
- Zmienna arguments
  - Reprezentuje argumenty, typu object
  - Jest trochę niezależna od listy argumentów function add() { document.write(arguments.length); } add(2,3);
- Rest parameters
  - Pozwala zebranie dodatkowych parametrów
    function multiply (multiplier, ...theArgs) {
     return theArgs.map(x => multiplier * x);
    }
    var arr = multiply(2, 1, 2, 3);

- Możliwe jest zagnieżdżanie funkcji
- Closure: wewnętrzna funkcja ma dostęp do parametrów funkcji zewnętrznej
- Do odpalenia w JSBin

```
var a = "1";
var outer = function() {
  var b = "2";
  var inner = function()
  {
    document.write(a+" "+b);
  }
  inner();
}
outer();
```

```
$.get('ajax/test.html', function (data) {
    $(resultSelector).html(data);
    alert('Load was performed.');
});
```

- Wybrane predefiniowane funkcje
  - eval(wyrażenie_lub_instrukcje)
  - isFinite(liczba)
  - parseFloat(napis)
  - parseInt(napis)
  - isNaN(napis)

Strict mode

- Ustawia inny tryb wykonywania JavaScript
- Kod może się wykonywać szybciej
- Pewne "ciche" błędy będą powodować wyjątki
- Lista różnic
  - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Strict_mode/Transitioning_to_strict_mode
- Włączenie

```
// Whole-script strict mode syntax
"use strict";
var v = "Hi! I'm a strict mode script!";
```

- Do poczytania
  - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Strict_mode

- Obiektowość oparta o prototypy, a nie klasy
  - Prototyp to obiekt (dokładniej: jego schemat), na podstawie którego tworzymy inny obiekt
  - Typem bazowym dla wszystkich obiektów to Object
  - Porównanie

Class-based (Java)	Prototype-based (JavaScript)
Class and instance are distinct entities.	All objects can inherit from another object.
Define a class with a class definition; instantiate a class with constructor methods.	Define and create a set of objects with constructor functions.
Create a single object with the new operator.	Same.
Construct an object hierarchy by using class definitions to define subclasses of existing classes.	Construct an object hierarchy by assigning an object as the prototype associated with a constructor function.
Inherit properties by following the class chain.	Inherit properties by following the prototype chain.
Class definition specifies <i>all</i> properties of all instances of a class. Cannot add properties dynamically at run time.	Constructor function or prototype specifies an <i>initial set</i> of properties. Can add or remove properties dynamically to individual objects or to the entire set of objects.

- Właściwości typu object
  - Object.prototype
  - Object.prototype.constructor
- Metody typu object
  - Object.create(proto[, propertiesObj])
  - Object.keys(o), Object.values(o), Object.entries(o)
  - Object.prototype.hasOwnProperty(str)
  - Object.prototype.isPrototypeOf(obj)
  - Object.prototype.getPrototypeOf(obj)

Obiekt możemy utworzyć na kilka sposobów (1/2)

```
obj = new Object;
  obj.x = 1; obj.y = 2;
function Point( nx, ny ) { this.x = nx; this.y = ny; }
  var p = new Point(1, 2);
person = {
   imie : "Jan", nazwisko : "Kowalski",
   adres: { ulica: "Mala 7", miasto: "Wroclaw" },
   stan : ["wolny", "niewolny"],
   pokaz : function() { alert(imie+" "+nazwisko); }
  };
```

- Obiekt możemy utworzyć na kilka sposobów (2/2)
  - Object.create

```
// Animal properties and method encapsulation
    var Animal = {
     type: "Invertebrates", // Default value of properties
    displayType : function() { // Method which will display type of Animal
      console.log(this.type);
8
    // Create new animal type called animal1
    var animal1 = Object.create(Animal);
10
    animal1.displayType(); // Output:Invertebrates
11
12
    // Create new animal type called Fishes
13
    var fish = Object.create(Animal);
    fish.type = "Fishes";
    fish.displayType(); // Output:Fishes
```

- Atrybuty właściwości
  - writable: zapisywalne (lub nie)
  - enumerable: dostępne podczas for..in lub Object.keys
  - configurable: zapisywalne i usuwalne
- Dostęp
  - Obiekt.property
  - Obiekt["property"]
- Iteracja
  - for (var i in obj) { res += i + ": " + obj[i] + "; "; }

Tworzenie właściwości i gettery/settery

```
function Archiver() {
 var temperature = null;
 var archive = [];
 Object.defineProperty(this, 'temperature', {
   get: function() {
     console.log('get!');
     return temperature;
   set: function(value) {
     temperature = value;
     archive.push({ val: temperature });
 });
 this.getArchive = function() { return archive; };
```

```
var arc = new Archiver();
arc.temperature; // 'get!'
arc.temperature = 11;
arc.temperature = 13;
arc.getArchive(); // [{ val: 11 }, { val: 13 }]
```

Pola "statyczne" – na poziomie prototypu

```
Car.prototype.color = null;
car1.color = "black";
```

Dziedziczenie

```
DZIEUZICZENIE
```

```
function Employee() {
  this.name = "";
  this.dept = "general";
}
```

JavaScript

JavaScript

```
function Manager() {
   Employee.call(this);
   this.reports = [];
}

Manager.prototype = Object.create(Employee.prototype);

function WorkerBee() {
   Employee.call(this);
   this.projects = [];

WorkerBee.prototype = Object.create(Employee.prototype);
```

Java

```
public class Employee {
   public String name = "";
   public String dept = "general";
}
```

Java

```
public class Manager extends Employee {
   public Employee[] reports = new Employee[0];
}

public class WorkerBee extends Employee {
   public String[] projects = new String[0];
}
```

Dziedziczenie

- Więcej przykładów i do poczytania:
  - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Guide/Details_of_the_Object_Model
  - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Global_Objects/Object/create
  - https://developer.mozilla.org/pl/docs/Web/JavaScript/Reference/Global_O bjects/Function/call
    - Tutaj również inne zastosowania Function.prototype.call

- Ustawienie rozszerzalności obiektu
  - var o = Object.seal(obj)
- Można modyfikować istniejące property
- Nie można dodawać nowych

```
var o = Object.seal(obj);

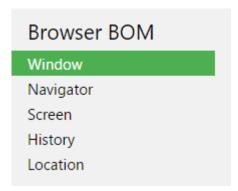
o === obj; // true
Object.isSealed(obj); // === true
```

DEMO

- Prototypes.html
- Singleton.html
- ModulePattern.html
- RevealingModulePattern.html
- RevealingPrototypePattern.html

Interakcja z przeglądarką

- Główne obiekty
  - Window
  - Navigator
  - Screen
  - History
  - Location
- Przegląd szczegółów:
  - http://www.w3schools.com/jsref/obj_window.asp
    - ... i pozostałe linki

Interakcja z przeglądarką

- Wybrane metody Window:
  - setTimeout(wyrażenie/funkcja, milisekundy)
    - odracza wykonanie funkcji
  - clearTimeout(TimeoutID)
    - anuluje odroczenie i funkcja nie będzie wykonana
  - setInterval(wyrażenie/funkcja, milisekundy)
    - wykonuje wyrażenie co określoną liczbę milisekund
  - clearInterval(TimeoutID)
    - przerywa wykonywanie funkcji

Interakcja z DOM

- Główne kategorie
  - DOM Document
  - DOM Elements
  - DOM Attributes
  - DOM Events
  - DOM Style
- Przegląd szczegółów
  - http://www.w3schools.com/jsref/dom_obj_document.asp
    - ... i pozostałe linki

HTML DOM

DOM Document

DOM Elements

DOM Attributes

DOM Events

DOM Style

Interakcja z DOM

- Warto zaznaczyć metody:
  - document.getElementById('id')
  - document.getElementsByClassName('classname')
  - document.getElementsByName('name')
  - document.getElementsByTagName('tagname')

DEMO

- okienko.html
- ramki.html
- dokument.html
- obrazki.html
- formularze.html
- coords.html
- cyfry.html
- dynamic.html

Do poczytania

- Mozilla Developer Network
  - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript
- JavaScript and HTML DOM Reference
  - http://www.w3schools.com/jsref/default.asp
- JavaScript Design Patterns
  - http://www.dofactory.com/javascript/design-patterns
- JavaScript Patterns
  - http://shichuan.github.io/javascript-patterns/
- 4 JavaScript Design Patterns You Should Know
  - https://scotch.io/bar-talk/4-javascript-design-patterns-you-should-know